

**ปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี**

**PROBLEMS IN EXTERNAL QUALITY ASSURANCE OF SCHOOLS UNDER
THE OFFICE OF PRACHINBURI EDUCATIONAL SERVICE AREA**

¹⁾ ประเสริฐ ศรีอยู่ ¹⁾ จุไร โชคประสิทธิ์ ¹⁾ อรสา โกศลานันทกุล

¹⁾ Prasert Sriyoo ¹⁾ Jurai Chockprasit ¹⁾ Orasa Kosalanantakul

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2549 จำนวน 274 โรงเรียน จำนวน 231 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับระดับปัญหา ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .83 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์หาค่าที่ (t-test independent) และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยรวมและรายชั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ชั้นตอนการตรวจสอบและประเมินผล รองลงมาคือ ชั้นตอนการปฏิบัติงาน ชั้นตอนการวางแผน และชั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา
2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายชั้นตอน พบว่า ขนาดโรงเรียนที่ต่างกันมีปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

¹⁾ หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งต่างกันระดับปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอน พบว่า ทุกขั้นตอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา ไม่มีความแตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูและผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and to compare problems in external quality assurance of schools under the Office of Prachinburi Educational Service Area. The samples of the study consisted of 231 school administrators and teachers of 274 schools under the Office of Prachinburi Educational Service Area in the 2006 academic year, obtained from a simple random sampling method. The instrument used in this study was a set of questionnaires with a reliability level of 0.83. It was divided into two parts : 1) general data of the respondents and 2) opinions of the respondents towards problem levels. The statistics employed to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, t-test independent, and F-test.

The results of the study were as follows :

1. The problems in the external quality assurance of the schools under the Office of Prachinburi Educational Service Area were at a moderate level overall and in each stage. The stage obtaining the highest mean was the auditing and assessing stage, followed by the executing stage, the planning stage, and the improving and developing stage, respectively.

2. The comparative study classified by school sizes revealed that the problems in the external quality assurance of the schools with different sizes were not different overall and in each stage.

3. The comparative study classified by positions of the school administrators and teachers showed that the school administrators and teachers holding different positions had different levels of problems at a statistically significant level of 0.05. The further study in each

stage showed that the problems in every stage were different at a statistically significant level of 0.05, except for the improving and developing stage that showed no difference.

4. The comparative study classified by educational qualification revealed that the opinions towards the external quality assurance of the school administrators and teachers who had different educational qualification were not different overall and in each aspect.

ความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคมมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดไว้ชัดเจนในหมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอกโดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงาน ต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก และให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประกันคุณภาพภายนอกและทำการประกันผล การจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ตามที่กำหนดไว้หนึ่งครั้งในทุกห้าปี โดยสถานศึกษา บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลเพิ่มเติม และในกรณีที่ผลการประกันคุณภาพของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดให้ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาให้ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

สถาบันทางการศึกษาทุกสังกัด ได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษารอบแรกในปี พ.ศ. 2547 ที่ผ่านมาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว สำหรับการประกันคุณภาพในรอบแรกเป็นเพียงเพื่อให้สถาบันทางการศึกษาทุกสังกัดได้ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก แต่สำหรับในการประกันคุณภาพการศึกษาในรอบ ที่สองจะเป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อรับรองหรือไม่รับรองสถาบันทางการศึกษา ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้ผู้รับบริการทางการ

ศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการ “ป้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 7)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สองสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีทั้งหมด 14 มาตรฐาน 60 ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ 1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนมี 7 มาตรฐาน 32 ตัวบ่งชี้ เน้นพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม โดยมุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสามารถตามศักยภาพและมีความสุข 2) มาตรฐานด้านการเรียนการสอน (ครู) มี 2 มาตรฐาน 13 ตัวบ่งชี้ เน้นในด้านกระบวนการบริหารวิชาการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน 3) มาตรฐานด้านการบริหารและจัดการ (ผู้บริหาร) มี 5 มาตรฐาน 15 ตัวบ่งชี้ เป็นการกำหนดคุณลักษณะหรือสภาพความพร้อมของผู้บริหาร ครู หลักสูตร อาคารสถานที่ และชุมชน มาตรฐานการศึกษาทั้ง 14 มาตรฐาน 60 ตัวบ่งชี้ เป็นทิศทางให้สถานศึกษาที่มีศักยภาพและมีความพร้อม ได้มุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549 : 12-17)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการมีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อให้เด็กในวัยเรียนทุกคนได้เรียนอย่างมีคุณภาพและเต็มศักยภาพของแต่ละคน โดยมีสถานศึกษาในความรับผิดชอบ จำนวน 30,228 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา จำนวน 11,589 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 38.36 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมด และหากพิจารณาโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมาก คือนักเรียน 60 คนลงมา จะมีมากถึง 1,766 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 5.84 ถึงแม้ว่าโรงเรียนขนาดเล็กจะผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกมาแล้ว แต่ได้รับข้อเสนอแนะและข้อแก้ไขข้อบกพร่องจากคณะผู้ประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เกือบจะทุกโรงเรียนในเรื่องของคุณภาพการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขิงเทรา เขต 1, 2549)

สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องมีระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อควบคุม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าได้จัดการเรียนการสอนและระบบการบริหารงานของสถานศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐานอย่างน้อยเพียงใด โดยบุคลากรในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงานของสถานศึกษา และประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ช่วยเสนอแนะแนวทาง ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาแก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น รับประกันว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาและระบบการบริหารงานที่มีคุณภาพและเพื่อให้มีคุณภาพคงอยู่หรือเพิ่มขึ้นจากเดิม จึงต้องมีการวางแผน ปฏิบัติงาน ตรวจสอบ ประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หากไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ควรหาข้อบกพร่องและวางแผน ปรับปรุง แก้ไขต่อไปอย่างต่อเนื่อง เป็นวงจรคุณภาพ PDCA

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี มีภารกิจรับผิดชอบการจัดการศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 231 โรงเรียน ในจำนวนนี้มีโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คนลงมา จำนวน 112 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 72 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 47 โรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดมีขนาดแตกต่างกัน การบริหารจัดการเรียนการสอนตัวผู้เรียนแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาการดำเนินงานเพื่อประกันคุณภาพภายนอก โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษามาใช้พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและการศึกษาต่อไป

คำสำคัญ

ปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี อยู่ในระดับใด

2. ปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี แตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการดำเนินงานเพื่อประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ตามขนาดโรงเรียน ตำแหน่ง และวุฒิการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2549 จำนวน 274 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 548 คน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 266 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 170 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 112 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปราจีนบุรี โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 231 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยประยุกต์ปรับปรุงมาจากแบบสอบถาม (ศรีสุภางค์ หอมไกรลาส อ้างถึงใน ณัฐพล ชุมวรฐายี, 2545 : 35) จากกรอบแนวคิดปัญหาการประกันคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับระดับปัญหาการประกันคุณภาพภายนอก

3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากทฤษฎีแนวคิด หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับปัญหาการประกันคุณภาพภายนอก เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 นำข้อมูลจากการศึกษามากำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่จะสร้างแบบสอบถาม

3.3 สร้างแบบสอบถามที่กำหนดในข้อ 2 แล้วนำไปขอความคิดเห็น และคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความเหมาะสม ทั้งครอบคลุมเชิงเนื้อหา และการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

3.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขและมาให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

3.5 นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจแล้ว ให้คะแนนรายชื่อของแบบสอบถาม มาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (IOC) เลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาใช้

3.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำเครื่องมือที่ทดลองใช้มาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficiance) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 125-126) ได้เท่ากับ .83

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อส่งแบบสอบถามให้กับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามให้กรอกข้อมูล โดยผู้วิจัยไปส่งและไปปรับคืนด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

5.1 หาค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ ในแบบสอบถามตอนที่ 1

5.2 หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

5.3 ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการเกี่ยวกับปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. เปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยค่าเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่างจะทดสอบรายคู่ ภายหลังด้วยวิธีของ Scheffe'

7. เปรียบเทียบตามตำแหน่งและวุฒิการศึกษา โดยใช้ค่า t-test Independent

ผลการวิจัย

1. ปัญหาการประกันคุณภาพภายนอก ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยรวมและรายชั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ชั้นตอนการตรวจสอบและประเมินผล รองลงมาคือ ชั้นตอนการปฏิบัติงาน ชั้นตอนการวางแผน และชั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา ตามลำดับ ซึ่งในแต่ละชั้นตอนพิจารณาเป็นรายชื่อได้ดังนี้

1.1 ขั้นตอนการตรวจสอบและประเมินผล พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อ 3.1 มีการพัฒนาเครื่องมือในการตรวจสอบให้เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ รองลงมาคือ ข้อ 3.2 ดำเนินการตรวจสอบ รวบรวมข้อมูลการดำเนินงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย และกระทำอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ และอันดับสุดท้าย คือ ข้อ 3.9 มีการตรวจสอบและประเมินผล การปฏิบัติงานและความก้าวหน้าของการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 3.3 มีการประเมินตนเองเพื่อปรับปรุงงานอยู่เสมอ

1.2 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อ 2.6 นำผลการนิเทศทั้งรายบุคคลและภาพรวมมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาการดำเนินงานอยู่เสมอ รองลงมา คือ ข้อ 2.5 มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทุกขั้นตอนตลอดเวลา และอันดับสุดท้าย คือ ข้อ 2.3 มีการพัฒนาเทคนิค วิธีการต่างๆ มาใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 2.2 เปิดโอกาสให้ครู ชุมชน ตัวแทนผู้ปกครองได้แสดงบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษามากขึ้น

1.3 ขั้นตอนการวางแผน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อ 1.2 กำหนดแนวทางการพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้นเป็นลำดับ รองลงมา คือ ข้อ 1.1 จัดทำข้อมูลสารสนเทศและวางแผนปรับปรุงและพัฒนาต่อไป และอันดับสุดท้าย คือ ข้อ 1.9 มีการพัฒนาเทคนิค วิธีการต่างๆ มาใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย

ต่ำที่สุด คือ ข้อ 1.8 มีโครงสร้างการบริหารงาน การจัดองค์กรและบุคลากรอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น

1.4 ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อ 4.1 มีการเตรียมการรายงานผลการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการประเมินภายนอก รองลงมา คือ ข้อ 4.2 สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เป็นระบบและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและอันดับสุดท้าย คือ ข้อ 4.4 นำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 4.5 จัดตั้ง/ปรับปรุงโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปี

เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ขนาด โดยเรียงตามลำดับปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ และ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงเรียนขนาดกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายขั้นตอนพบว่า ขนาดโรงเรียนที่ต่างกันมีปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งต่างกันระดับปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายชั้นตอน พบว่า ทุกชั้นตอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ชั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา ไม่มีความแตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูและผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

อภิปรายผล

1. ปัญหาการประกันคุณภาพภายนอก ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี โดยรวมและรายชั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ชั้นตอนการตรวจสอบและประเมินผล รองลงมาคือ ชั้นตอนการปฏิบัติงาน ชั้นตอนการวางแผนและชั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพรธรรม ศรีภูธร (2544 : ก) ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนนำร่อง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเตรียมการ ด้านการดำเนินงาน และด้านการรายงาน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

1.1 ชั้นตอนการตรวจสอบและประเมินผล ซึ่งเป็นชั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ซึ่งก็หมายความว่า ปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียนชั้นนี้มีปัญหามากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาเครื่องมือในการตรวจสอบยังไม่เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ การดำเนินการตรวจสอบ การรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานอาจจะมีวิธีการน้อย และไม่กระทำอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ ส่วนชั้นตอนการปรับปรุงพัฒนานั้นเป็นชั้นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดก็แสดงว่ามีปัญหาน้อย ซึ่งก็อาจจะเป็นเพราะว่า มีการเตรียมการรายงานผลการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการประเมินภายนอก และสถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เป็นระบบและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นาคยา พลับเกลี้ยง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนศึกษาพิเศษในเขต

ภาคเหนือ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา พบว่า ระบบการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพไม่ชัดเจน

1.2 ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นขั้นที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา แสดงว่ามีปัญหารองลงมา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ยังไม่มีการนำผลการนิเทศทั้งรายบุคคลและภาพรวมมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และการไม่พัฒนาการดำเนินงาน มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทุกขั้นตอนไม่บ่อยและไม่พัฒนาเทคนิค วิธีการต่างๆ มาใช้ในการดำเนินงาน ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายชั้นตอนพบว่า ขนาดโรงเรียนที่ต่างกันมีปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัชวาล ป้อมไชยา (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานบริหารระบบคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินการกระบวนการบริหารระบบคุณภาพของ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสกลนคร ตามขนาดโรงเรียน โดยส่วนรวมพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีระดับการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งต่างกันระดับปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจในงาน การประกันคุณภาพไม่เท่ากัน ซึ่งอาจเป็นเพราะประสบการณ์การทำงาน หรือการเข้ารับการอบรมที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักษยา ภัทรนาวิก (2546) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายนอกของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานบริหารคณะกรรมการส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 3 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายนอกของผู้บริหารและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานเพื่อ การประกันคุณภาพภายนอกระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.5$)

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูและผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการประกันคุณภาพภายนอกของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย
 - 1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ขั้นตอนการตรวจสอบและประเมินผลมีปัญหามากที่สุด ควรพัฒนาเครื่องมือในการตรวจสอบให้เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้
 - 1.2 ควรมีวิธีการดำเนินการตรวจสอบ และการรวบรวมข้อมูลหลากหลายวิธี
 - 1.3 ควรจัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพเพื่อสถานศึกษาจะได้มีความพร้อมในการบริหารสถานศึกษาด้านวิชาการ
2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในหลายๆ ด้าน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เปรียบเทียบกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ
 - 2.2 ควรทำการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างจากสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งขาดความพร้อมในหลายๆ ด้าน ทำให้ประสบปัญหาในการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เพื่อจะได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. **คู่มือพัฒนาโรงเรียนด้านการเรียนรู้ เอกสารพัฒนากระบวนการเรียนรู้** 4. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สภานโยบาย.
- ชัชวาล ป้อมไชยา. 2541. **การดำเนินงานบริหารระบบคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐพล ชุมวรฐายี. 2545. **บันไดสู่การประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : บั๊กพอยท์.
- นภาพรรณ ศรีภูธร. 2544. **การประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนนาร่อง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นาดยา พลับเกลี้ยง. 2549. **สภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนศึกษาพิเศษในเขตภาคเหนือ**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 8. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา.

- ลักษยา ภัทรนาวิก. 2546. ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายนอก
ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน
สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1. 2549. แผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก
สพท.จะเชิงเทรา เขต 1. ม.ป.ท.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544. แนวทางการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร :
บริษัท พิมพ์ดีจำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา. 2549. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และการประเมินคุณภาพการศึกษา. ประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา. ฉบับพิเศษ (1).
8-17.